

כ"ח בחשוון תשפ"ב
3 בנובמבר 2021
14533.2

דוד המלך ואוריה, שלמה המלך ושמעי, גבולות הסמכות של המלך הרב יוסף כרמל

Torah in motion

שיעור 4

1. שמואל א פרק ח פסוק יא - כב

- (יא) ויאמר זה יהיה משפט המלך אשר ימלך עליכם את בניכם יקח וישם לו במרכבתו ובפרשיו ורצו לפני מרכבתו:
(יב) ולשום לו שרי אֶלְפִים ושרי חמשים ולחרש חרישו ולקצר קצירו ולעשות כלי מלחמתו וכלי רכבו:
(יג) ואת בנותיכם יקח לרקחות ולטבחות ולאפות:
(יד) ואת שדותיכם ואת פרמיכם וזיתיכם הטובים יקח ונתן לעבדיו:
(טו) וזרעיכם וכרמיכם יעשר ונתן לסריסיו ולעבדיו:
(טז) ואת עבדיכם ואת שפחותיכם ואת בחוריכם הטובים ואת חמוריכם יקח ועשה למלאכתו:
(יז) צאנכם יעשר ואתם תהיו לו לעבדים:
(יח) וזעקתם ביום ההוא מלפני מלככם אשר בחרתם לכם ולא יענה יקח אתכם ביום ההוא:
(יט) וימאנו העם לשמע בקול שמואל ויאמרו לא כי אם מלך יהיה עלינו:
(כ) והיינו גם אנחנו ככל הגוים וישפטנו מלכנו ונצא לפנינו ונלחם את מלחמתנו:
(כא) וישמע שמואל את כל דברי העם ויזבירם באזני יקח: פ

2. שמואל א פרק י פסוק כה

- (כה) ויזביר שמואל אל העם את משפט המלכה ויכתב בספר וינח לפני יקח וישלח שמואל את כל העם איש לביתו:

3. שמואל ב פרק יא פסוק ח - טז

- (ח) ויאמר דוד לאוריה רד לביתך ורחץ רגליך ויצא אוריה מבית המלך ותיצא אחריו משאת המלך:
(ט) וישכב אוריה פתח בית המלך את כל עבדי אדניו ולא ירד אל ביתו:
(י) ויגדו לדוד לאמר לא ירד אוריה אל ביתו ויאמר דוד אל אוריה הלוא מדרוך אתה בא מדוע לא ירדת אל ביתך:
(יא) ויאמר אוריה אל דוד הארון וישאל ויהודה ישבים בספות ואדני יואב ועבדי אדני על פני השדה חנים ואני אבוא אל ביתי לאכל ולשתות ולשכב עם אשתי חיד וחי נפשך אם אעשה את הדבר הזה:
(יב) ויאמר דוד אל אוריה שב בזה גם היום ומחר אשלחך וישב אוריה בירושלם ביום ההוא וממחרת:
(יג) ויקרא לו דוד ויאכל לפניו וישת וישכרו ויצא בערב לשכב במשכבו עם עבדי אדניו ואל ביתו לא ירד:

4. מלכים א פרק ב פסוק לו - מו

- (לו) וישלח המלך ויקרא לשמעי ויאמר לו בנה לך בית בירושלם וישבת שם ולא תצא משם אנה ואנה:
(לז) והיה ביום צאתך ועברת את נחל קדרון ידע תדע כי מות תמות דמשך יהיה בראשך:
(לח) ויאמר שמעי למלך טוב הדבר כאשר דבר אדני המלך כן יעשה עבדך וישב שמעי בירושלם זמיו רבים: ס
(לט) ויהי מקץ שלש שנים ויברחו שני עבדים לשמעי אל אכיש בן מעכה מלך גת ויגידו לשמעי לאמר הנה עבדך בגת:
(מ) ויקם שמעי ויחבל את חמרו וילך גתה אל אכיש לבקש את עבדיו וילך שמעי ויבא את עבדיו מגת:
(מא) ויגד לשלמה כי הלך שמעי מירושלם גת וישב:

(מב) וישלח המלך ויקרא לשמעיו ויאמר אליו הלא השבעתיך ביקוק ונאעד בך לאמר ביום צאתך והלכתך אנה ואנה ידע תדע כי מות תמות ותאמר אלי טוב הדבר שמעתי :
(מד) ויאמר המלך אל שמעני אלה ידעת את כל הרעה אשר ידע לבבך אשר עשית
(מו) ויצו המלך את בניהו בן יהוידע ויצא ויפגע בו וימת והממלכה נכונה ביד שלמה :

5. רמב"ם הלכות מלכים פרק ד

הלכה א

רשות יש למלך ליתן מס על העם לצרכיו או לצורך המלחמות, וקוצב לו מכס ואסור להבריח מן המכס, שיש לו לגזור שכל מי שיגנוב המכס ילקח ממונו או יהרג שנאמר ואתם תהיו לו לעבדים, ולהלן הוא אומר יהיו לך למס ועבדוך, מכאן שנותן מס וקוצב מכס ודיניו בכל אלו הדברים וכיוצא בהן דין, שכל האמור בפרשת מלך מלך זוכה בו.

הלכה ב

ושולח בכל גבול ישראל ולוקח מן העם הגבורים ואנשי חיל ועושה מהן חיל למרכבתו ובפרשיו ומעמיד מהן עומדים לפניו, ומעמיד מהן אנשים לרוץ לפניו, שנאמר ושם לו במרכבתו ופרשיו ורצו לפני מרכבתו, ולוקח מן היפים שבהם להיות שמשים ועומדים לפניו שנאמר ואת בחוריכם הטובים יקח ועשה למלאכתו.

הלכה ג

וכן לוקח מן בעלי האומניות כל מה שהוא צריך ועושין לו מלאכתו ונותן שכרן, ולוקח כל הבהמות והעבדים והשפחות למלאכתו ונותן שכרן או דמיהן, שנאמר ולחרוש חרישו ולקצור קצירו ולעשות כלי מלחמתו וכלי רכבו, ואת עבדיכם ואת שפחותיכם ואת בחוריכם הטובים ואת חמוריכם יקח ועשה למלאכתו.

הלכה ד

וכן לוקח מכל גבול ישראל נשים ופולגשים, נשים בכתובה וקדושין, ופולגשים בלא א כתובה ובלא קידושין אלא ביחוד בלבד קונה אותה ומותרת לו, אבל ההדיוט אסור בפילגש אלא באמה העבריה בלבד אחר ייעוד, ויש לו [רשות] לעשות הפילגשים שלוקח לארמונו טבחות ואופות ורקחות, שנאמר ואת בנותיכם יקח לרקחות ולטבחות ולאופות.

הלכה ה

וכן כופה את הראויין להיות שרים וממנה אותם שרי אלפים ושרי חמשים, שנאמר ולשום לו שרי אלפים ושרי חמשים.

הלכה ו

ולוקח השדות והזיתים והכרמים לעבדיו כשילכו למלחמה ויפשטו על מקומות אלו אם אין להם מה יאכלו אלא משם, ונותן דמיהן, שנאמר ואת שדותיכם ואת כרמיכם וזיתיכם הטובים יקח ונתן לעבדיו.

הלכה ז

ויש לו מעשר מן הזרעים ומן האילנות ומן הבהמה, שנאמר וזרעיכם וכרמיכם יעשור וגו', צאנכם יעשור.

6. רמב"ם הלכות מלכים פרק ג

הלכה ח

כל המורד במלך ישראל יש למלך רשות להרגו, אפילו גזר על אחד משאר העם שילך למקום פלוני ולא הלך או שלא יצא מביתו ויצא חייב מיתה, ואם רצה להרגו יהרג, שנאמר כל איש אשר ימרה את פיך, וכן כל המבזה את המלך או המחרפו יש למלך רשות להרגו, כשמעי בן גרא.

7. סמ"ג (מצוות עשה קיד)

אפילו גזר על אחד משאר העם שילך למקום פלוני ולא הלך – אוריה החיתי.

8. החיד"א (שו"ת חיים שאל חלק א, סימן פט, ס"ק ה).

הא דאוריה לא דמי, דאוריה כבר השיב לו טעם נכון שלא היה רוצה ללכת לביתו ונראה לו שקבל דבריו המלך, ובכי האי גוונא לא הוי מורד.